

Basale Stimulatie: uitgangspunten en essentiële vragen

Basale Stimulatie richt zich in de eerste plaats tot personen die, door een ernstige handicap of ziekte, quasi volledig afhankelijk zijn van anderen. Ze hebben problemen om te bewegen en waar te nemen. De doelgroep kunnen we omschrijven als:

- vroeg geboren kinderen
- personen met een diep meervoudige handicap
- comapatiënten
- personen die dementeren

Deze personen delen volgens Andreas Fröhlich volgende kenmerken:

- behoefte aan fysieke nabijheid om directe ervaringen op te doen
- behoefte aan fysieke nabijheid om de andere te ervaren
- behoefte aan anderen die de fysieke omgeving nabij brengen
- behoefte aan anderen om verandering te ervaren (bewogen of verplaatst worden)
- behoefte aan andere mensen die hen begrijpen zonder woorden (die hun lichaamstaal verstaan) en die hen in vertrouwen begeleiden en verzorgen

Bij elke toenadering vragen we ons af in hoeverre de persoon aanwezig, wakker of aandachtig is.

Hoe voelt hij zichzelf in de directe omgeving: op het verzorgingskussen, in zijn kleren, in zijn rolstoel?

Hoe gaat hij om met de omringende geluiden, met het licht?

Hoe stelt hij zich in op onze toenadering? Reeds van op afstand of pas wanneer we vlakbij zijn?

Wanneer we langer met een persoon omgaan, leren we hem beter kennen: zijn ritme van slapen en waken, van zich openstellen en zich afsluiten, zijn gewoonten, de manier waarop hij zijn alertheid regelt, zich beschermt tegen teveel informatie, een evenwicht vindt tussen voelen en bewegen.

Dan stelt zich de belangrijke vraag: is de persoon tevreden met het bereikte evenwicht? Of zien we dat hij vaak zijn rustige aandacht verliest in grote spanning en opwindning of juist in slaperigheid? Vraagt hij ons als het ware om hulp?

We hebben aandacht voor de basale, lichaamsgebonden beleving, geïntegreerd in de dagelijkse ontmoeting met de bewoner.

- *het somatische*: ervaren van het eigen lichaam via de huid, de spieren en de gewrichten
- *het vestibulaire*: ervaren van het eigen lichaam en de zwaartekracht door in de ruimte bewogen te worden en van houding te veranderen
- *het vibratorische*: ervaren van de menselijke stem in het lichaamscontact met anderen en het ervaren van de diepte en de stabiliteit van het eigen lichaam via trillingen

Tijdens de dagelijkse verzorging, het eten, het opstaan en slapengaan, de verplaatsingen, de deelname aan huishoudelijke activiteiten, vinden we talrijke mogelijkheden tot ontmoeting via een basale pedagogische aanpak.

We focussen onze aandacht op het ondersteunen en begeleiden van de persoon zodat hij zijn lichaam direct leert ervaren, daardoor optimaal ontwikkelt en zich onderscheiden voelt van de omgeving.

Het integreren van Basale Stimulatie in het dagelijkse leven geeft betekenis aan de dagelijkse ervaringen van de bewoner. De persoon ontdekt de structuur en de zin van elementaire aspecten van het dagelijkse leven. De dagelijkse verzorging is de meest directe vorm van communicatie en evolueert tot een bron van positieve ervaringen.

Basale Stimulatie helpt de persoon om zichzelf “goed te voelen”. “Goed” krijgt een dubbele betekenis:

- het goed, met een zekere scherpte, voelen of ervaren van zichzelf
- de aangename kwaliteit van dit voelen, wat leidt tot welbevinden

Op deze basis kan de persoon, ondanks alle beperkingen, contact leggen met de wereld die hem omringt.

Ik voel me in mijn lichaam, dus ik ben.

Vlaams Samenwerkingsverband Basale Stimulatie

Januari 2006